

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **N. V. T.**, zastoupen Mgr. Naďou Smetanovou, advokátkou, se sídlem 28. října 1001/3, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, náměstí Hrdinů 1643/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 4. 2020, č. j. MV-43394-4/SO-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 29. 9. 2021, č. j. 52 A 56/2020 - 139, o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.
- II. Žalobci **se ukládá** zaplatit soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku ve výši 1000 Kč, a to ve lhůtě **15 (patnácti) dnů** od doručení tohoto usnesení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížnost žalobce (dále jen „stěžovatel“) směřuje proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalované.

[2] Rozhodnutím žalované bylo zamítnuto stěžovatelovo odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, oboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“) ze dne 16. 1. 2019, č. j. OAM-35138-21DP-2018 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán rozhodl o stěžovatelově žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání tak, že ji zamítl, a sice podle § 44a odst. 3 ve spojení s § 35 odst. 3 a § 37 odst. 2 a s odkazem na § 56 odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, v rozhodném znění (dále jen jako „zákon o pobytu cizinců“).

[3] V kasační stížnosti stěžovatel mj. navrhl, a jí byl přiznán odkladný účinek. Uvedený návrh zdůvodnil tím, že po právní moci rozhodnutí žalované již nedisponuje žádným oprávněním k pobytu na území České republiky. Nemá-li tedy svým dalším neoprávněným pobytem na území zavádět příčinu k zahájení řízení o svém správním vyhoštění, nezbyvá mu než z České republiky vycestovat. V současné době je nicméně podle stěžovatele vycestování do země jeho původu v důsledku pandemie koronaviru logisticky náročné a finančně velice nákladné, přičemž jeho případný návrat na území České republiky je takřka vyloučen [závažnou překážku ve smyslu § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců může správní orgán na případ stěžovatele aplikovat kdykoliv a opakovaně]. Stěžovatel také vyjádřil přesvědčení, že v současné situaci ani není z území České republiky oprávněn žádat o jakékoliv jiné pobytové oprávnění; takovou žádost by mohl podat jedině ve Vietnamu.

[4] Nadto se stěžovatel, nezávisle na otázce místa (státu), kde by byl oprávněn žádost podat, domnívá, že v současné době ani nesplňuje podmínky pro získání některého z pobytových oprávnění. Nařízením vlády č. 220/2019 Sb., o maximálním počtu žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a žádostí o zaměstnaneckou kartu, které lze podat na zastupitelském úřadu (dále jen „nařízení č. 220/2019 Sb.“), je stanoveno, že maximální počet žádostí o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání je pro zastupitelský úřad v Hanoji nula. Fakticky tak napadené rozhodnutí pro stěžovatele představuje nejenom povinnost vycestovat z území České republiky, nýbrž i následnou nemožnost se na ně legálně vrátit. I pokud by vláda nařízením zvýšila počet nabíraných žádostí, a stěžovateli by se tak podařilo žádost na zastupitelském úřadu podat, má obavu, jakým způsobem by s jeho žádostí bylo naloženo. Meritorně by totiž jeho žádost opětovně posuzoval tentýž správní orgán (Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky), který může žádost zamítnout ze stejných důvodů, jako tomu bylo u stěžovatelovy poslední žádosti, tedy z důvodu „jiné závažné překážky pobytu cizince na území“. Stěžovatel tak považuje prakticky za jisté, že se v důsledku jedná o ukončení jeho pobytu na území České republiky.

[5] Stěžovatel má za to, že z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu vyplývá, že nepoměrně větší újma ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. navrhovateli (cizinci) nemusí vzniknout až v souvislosti se správním vyhoštěním a jeho případnou nucenou realizací. Stěžovatel by sice k bezprostřednímu opuštění území České republiky mohl být donucen až v souvislosti s případným rozhodnutím o správním vyhoštění, tato skutečnost však nemůže být důvodem k zamítnutí jeho návrhu na přiznání odkladného účinku. Nelze totiž požadovat, aby stěžovatel předcházel vzniku nebezpečí vážné újmy (vycestování s nemožností legálního návratu do ČR) tím, že bude vědomě porušovat zákon svým zdejším nelegálním pobytem a vystavovat se tím riziku uložení správního vyhoštění, s nímž je navíc dle § 119 odst. 1 zákona o pobytu cizinců spojen až pětiletý zákaz pobytu na území.

[6] Stěžovatel dále popsal podstatu újmy, kterou by mu vycestování z území ČR způsobilo. V první řadě by tím došlo k destrukci jeho soukromého života, dále také k ohrožení uspokojování jeho základních životních potřeb. V důsledku rozhodnutí žalované stěžovatel pozbyl své živnostenské oprávnění (povrchové úpravy a svařování kovů a dalších materiálů). Nemohl tedy podnikat a byl tak připraven o zdroj své obživy,

pokračování

od té doby žije z úspor, dále pak na dluh; na jeho příjmech je přitom závislá též jeho manželka, jeho dvě nezletilé děti i jeho rodiče. Z prostředků, které stěžovatel v rámci svého podnikání vydělával, byl schopen zajistit svým rodinným příslušníkům důstojnější život, dětem lepší vzdělání (obě studují) a rodičům lepší zdravotní péči.

[7] Krom výše uvedeného poukazuje stěžovatel na obtížnost samotné realizace vycestování, s tím, že v současné době je letecká doprava značně omezena, přičemž mezi Českou republikou a Vietnamem není přímé letecké spojení (kterýžto stav přetrvává již déle než rok a půl). Dále vyvstává otázka, z jakých zdrojů má případně předraženou jednosměrnou letenku uhradit a z jakých zdrojů má hradit povinnou karanténu ve státním zařízení po příletu do Vietnamu (který sice svou státní hranici neuzavřel, ale všem občanům vracejícím se ze zahraničí uložil povinnost na vlastní náklady absolvovat povinnou třítydenní karanténu ve státním zařízení, přičemž pro vstup na území Vietnamu vyžaduje předchozí schválení příslušnou ambasádou Vietnamské socialistické republiky). Stěžovatel tedy ani nemá dostatečné finanční prostředky (přibližně 100 000 Kč) k tomu, aby fakticky mohl vycestování řádně uskutečnit.

[8] Jako další důvod obtíží svého vycestování stěžovatel uvádí, že nemá platný cestovní doklad (neboť doba jeho platnosti již vypršela). Podle sdělení vietnamské ambasády je potřeba k vystavení nového dokladu předložit potvrzení o oprávněnosti jeho pobytu na území České republiky. Pobyt na území ČR se přitom stěžovatel vystavuje riziku správního postihu, neboť jako cizinec není oprávněn k pobytu na území bez platného cestovního dokladu. Stěžovatel uvádí, že již několik měsíců se snaží tuto situaci řešit, nicméně ambasáda mu cestovní doklad setrvale odmítá vydat.

[9] Stěžovatel tak uzavírá, že jedinou možností, jak nepříznivé právní účinky napadeného rozhodnutí žalované pozastavit do meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti, je přiznání odkladného účinku. Pokud by byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, vztahovala by se na jeho pobyt tzv. fikce oprávněnosti pobytu na území; minimálně do pravomocného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti by tedy stěžovatel mohl na území České republiky legálně setrvat. Zákonná fikce oprávněnosti pobytu na území by stěžovateli umožnila získat překlenovací štítek, díky kterému by si dále mohl obnovit svou živnost a začít podnikat. Přestal by tak žít na dluh a z pomoci a půjček od svých přátel, mohl by začít splácet své dluhy, jež mu vznikly v posledním roce, mohl by opětovně začít plnit své vyživovací povinnosti vůči dětem a manželce, a mohl by začít strádat úspory pro případné (v současné době velice nákladné) vycestování z území pro případ, že by jeho kasační stížnost nebyla úspěšná. V neposlední řadě by si mohl obnovit i cestovní doklad, jehož platnost skončila, aby svým jednáním nadále neporušoval právní předpisy.

[10] Stěžovatel podotýká, že se přiznání odkladného účinku nijak negativně neprojeví v právní sféře jiných osob ani jim nemůže přivodit jakoukoli újmu. Stěžovatel je zcela trestně zachovalý, přičemž nebyl stíhán ani přestupkově. Jednání, pro které nebylo stěžovateli povolení k dlouhodobému pobytu prodlouženo, nebylo dle jeho vlastního přesvědčení zákonným způsobem podloženo, a jelikož bude tato otázka předmětem kasačního přezkumu, nemůže při rozhodování o odkladném účinku mít rozhodující vliv. Stěžovatel je tudíž přesvědčen, že by mu (a jeho rodině) právní účinky rozhodnutí žalované

způsobily nepoměrně větší újmu než jiným osobám a že přiznání odkladného účinku nebude odporovat veřejnému zájmu.

[11] Žalovaná se k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vyjádřila podáním ze dne 5. 11. 2021. Zastává názor, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou splněny. V první řadě uvádí, že krajský soud stěžovatelově žalobě odkladný účinek nepřiznal; stěžovatelův pobyt na území České republiky byl tudíž od právní moci rozhodnutí žalované neoprávněný. Pokud jde o stěžovatelovo právo na spravedlivý proces, resp. právo účastnit se soudních řízení o přezkumu rozhodnutí žalované, podotýká žalovaná, že stěžovatel je zastoupen advokátkou, jejímž prostřednictvím může svá procesní práva v dostatečné míře realizovat. Žalovaná připomíná závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019 - 38, zejména že obecně vyjádřený zájem cizozemského stěžovatele na osobní účasti v řízení o kasační stížnosti či jeho právo být v kontaktu s advokátem a s tím související ochrana spravedlivého procesu nemohou být samy o sobě bez dalších individuálních okolností důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dále žalovaná podotýká, že stěžovatelem tvrzená újma v rodinném a osobním životě nebyla blíže prokázána. Stěžovatel nenabídl žádný přesvědčivý důkaz o tom, že by jeho příbuzní v zemi původu byli závislí na jeho příjmech nebo že by jim v současné době poskytoval nezbytnou podporu. Stěžovatel naopak uvedl, že si musel půjčit peníze, nemůže podnikat a nevydělává; neposílá tedy svým rodinným příslušníkům žádné peníze a fakticky tak neplní vyživovací povinnost ve vztahu ke svým dětem. Stěžovatel současně neprokázal, že v zemi původu nebude schopen nalézt zaměstnání nebo jiný zdroj příjmů ani že by tam trpěl existenčními problémy. S odkazem na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 10. 2017, č. j. 2 Azs 273/2017 - 19, žalovaná uvedla, že *„důvodem pro přiznání odkladného účinku zde mohou být pouze konkrétní okolnosti cizince vztahující se k jeho faktickému pobytu na území ČR či k místu pravděpodobného pobytu po případném opuštění ČR a jeho osobní a jiné poměry, nikoli sám o sobě fakt, že cizinci by se na území ČR pravděpodobně dařilo lépe než v zemi, kam by musel vycestovat“*. Ani stěžovatelem líčené potíže se samotnou realizací vycestování (omezení letecké dopravy, registrační povinnost při návratu do Vietnamu atp.) nepovažuje žalovaná za dostatečný argument pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovateli není návrat do země jeho původu zakázán, nicméně i pokud by nebyl s to z důvodu omezené kapacity letecké dopravy vycestovat do Vietnamu, může stále požádat o vydání dlouhodobého víza za účelem strpění pobytu na území. Dále pak stěžovatel neprokázal své tvrzení, že si nemůže opatřit cestovní doklad z důvodu, že *„ambasáda mu cestovní doklad opakovaně odmítá vydat“*. Na rozdíl od stěžovatele má žalovaná za to, že není ve veřejném zájmu, aby na území České republiky pobýval cizinec, který se dopouštěl obcházení zákona o pobytu cizinců, když na území vykonával nelegální práci.

[12] Na základě výše uvedeného Nejvyšší správní soud vážil, zda jsou splněny podmínky pro vyhovění stěžovatelovu návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[13] Je třeba předeslat, že podle § 107 odst. 1 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat; § 73 odst. 2 až 5 se užije přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 107 s. ř. s. lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele

pokračování

nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[14] Podle citovaného ustanovení soud při rozhodování o odkladném účinku poměřuje závažnost újmy, která může vzniknout stěžovateli nepřiznáním odkladného účinku, a újmy, která může naopak vzniknout jiným osobám přiznáním odkladného účinku. Možná újma hrozící stěžovateli přitom musí být nepoměrně vyšší a zároveň nesmí být přiznání odkladného účinku v rozporu s veřejným zájmem. Odkladný účinek kasační stížnosti má charakter institutu mimořádného, vyhrazeného pro ojedinělé případy. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti je prolamována právní moc soudního rozhodnutí, což je zákonem podmíněno splněním stanovených podmínek.

[15] Nejvyšší správní soud po zvážení stěžovatelových tvrzení a argumentů konstatuje, že podstata stěžovatelových obav z účinků rozhodnutí žalované tkví především v újmě ekonomické, tedy tvrzené ztrátě výdělku. Tyto obavy současně hodnotí jako ryze hypotetické. Není důvod se domnívat, že by stěžovatel se svou kvalifikací (svářeč) nemohl získat v zemi původu obživu. Za významnou považuje Nejvyšší správní soud i skutečnost, že stěžovatelova rodina, vůči které má vyživovací povinnost, dlí ve Vietnamu; pokud se stěžovatel do země původu navrátí, může své rodině být prospěšný nejen obstaráním finančních prostředků, ale např. i svou osobní péčí (čehož doposud z České republiky stěží mohl být schopen). Jakkoli je dobře možné, že se obecně stěžovatelovy výdělkové možnosti v zemi původu neblíží těm tuzemským, platí takový argument v zásadě pro každého cizince pocházejícího z této země; o výjimečnosti stěžovatelovy pozice, jež je podmínkou *sine qua non* přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, to v žádném případě nesvědčí.

[16] Stěžovatel navíc Nejvyššímu správnímu soudu nijak nevysvětlil, proč již v okamžiku, kdy krajský soud usnesením ze dne 3. 2. 2021, č. j. 52 A 56/2020 - 104, nepřiznal odkladný účinek jeho žalobě, z území České republiky nevycestoval, jestliže současně v návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti tvrdí, že si nepřejí vystavovat se svým nelegálním pobytem riziku správního vyhoštění. Jeví se, že právě takovému riziku se stěžovatel v současné době již více než devět měsíců vystavuje, což posouvá stěžovatelem aktuálně proklamovaný respekt k právnímu řádu České republiky do sféry ryze účelových tvrzení motivovaných legalizací vlastního pobytu skrze odkladný účinek kasační stížnosti.

[17] Stejně tak není Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, proč stěžovatel setrval na území České republiky a nevycestoval, nebyl-li oprávněn zde podnikat a opatřovat si takto výdělky, jimiž jediné má podle vlastních tvrzení možnost existenciálně zajišťovat svou rodinu ve Vietnamu. Má-li Nejvyšší správní soud uvěřit jeho tvrzení, že si nemohl bez pobytového oprávnění vydělávat, pak se jeví jeho další pobyt v tuzemsku zcela ekonomicky nerentabilním a nelogickým, neboť nesměřuje k naplnění stěžovatelových snah o zabezpečení rodiny (namísto toho se stěžovatel, alespoň podle vlastních tvrzení, zadlužil).

[18] Dále Nejvyšší správní soud poznamenává, že není povolán k tomu, aby při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti mimoděk stěžovateli poskytoval prognostické právní poradenství ohledně postupu, jež by měl

v budoucnu volit ve snaze o návrat do České republiky. Ke stěžovatelským obavám v tomto směru může toliko uvést, že je považuje za předčasné, nepodložené a spekulativní.

[19] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že není vůbec jisté, že stěžovatel skutečně vycestuje, stejně jako není jisté, že s ním bude zahájeno řízení o správním vyhoštění (ani že takové řízení skončí uložením správního vyhoštění, což by ovšem mohlo být předmětem soudního přezkumu). Tím jsou již v samém základu relativizována jeho další tvrzení stran újmy, jež by mu mohla v souvislosti s právní mocí nebo jinými právními účinky rozhodnutí žalované hypoteticky vzniknout. Nadto je třeba podotknout, že ani ve stěžovatelem načrtnutých obrysech nevykazuje jím tvrzená újma takové intenzity, aby opodstatňovala systaci účinků rozhodnutí žalované. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznal.

[20] Výrok č. II. tohoto usnesení vychází z toho, že povinnost zaplatit soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku vzniká dnem právní moci rozhodnutí, jímž bylo o návrhu rozhodnuto a v němž byla navrhovateli uložena povinnost soudní poplatek zaplatit, podle § 4 odst. 1 písm. h) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, aplikovaného *per analogiam* (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 1 As 27/2012 – 32). Stěžovatel je proto do patnácti dní od doručení tohoto usnesení povinen zaplatit soudní poplatek ve výši 1000 Kč. Poplatek je možno zaplatit na účet Nejvyššího správního soudu č. 3703-46127621/0710, vedený u České národní banky, pobočka Brno, variabilní symbol pro identifikaci platby je: 1020527521.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. listopadu 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu